

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 4.7.2007
COM(2007) 374 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Rūpniecības politikas termiņa vidusposma pārskats
Ieguldījums ES izaugsmes un nodarbinātības stratēģijā**

{SEC(2007) 917}

SATURS

1.	Ievads	3
2.	Ekonomiskā situācija un problēmas	3
3.	Rūpniecības politikas darba programma	5
3.1.	Progresā un esošā stāvokļa novērtējums	5
3.2.	Perspektīvā plānošana	6
3.3.	Darba gaita un jaunu problēmu risinājumi	6
3.3.1.	Horizontālās iniciatīvas	6
3.3.2.	Nozaru iniciatīvas	11
4.	Secinājumi	13

1. IEVADS

Komisija 2005. gada paziņojumā¹ pirmo reizi izklāstīja Integrētu pieeju rūpniecības politikai, kuras pamatā ir konkrēta horizontālo un nozaru iniciatīvu darba programma. Minētā politika, kas ir Lisabonas stratēģijas nozīmīgs balsts, ir saistīta ar ES centieniem nodrošināt iekšējo tirgu², kas labi darbojas, kā arī atvērtus un konkurētspējīgus tirgus visā pasaulē un risināt vides problēmas. Padome³ un Eiropas Parlaments⁴ abi atbalstīja pieeju, aicinot Komisiju īstenot politikas iniciatīvas un 2007. gadā iesniegt pārskatu par progresu un jaunas iniciatīvas.

Šim paziņojumam ir šādi trīs mērķi:

- pirmkārt, raksturot ES rūpniecības pašreizējo ekonomisko stāvokli un identificēt problēmas, ar kādām tā šobrīd sastopas;
- otrkārt, apzināt 2005. gada paziņojumā par rūpniecības politiku minētajos horizontālajos un nozaru pasākumos sasniegto progresu;
- un treškārt, ņemot vērā pašreizējos rādītājus un problēmas, kā arī sasniegto progresu, plānot pasākumus 2007.-2009. gadam.

ES līmeņa rūpniecības politikas galvenā loma ir proaktīvi nodrošināt atbilstošus apstākļus uzņēmumu attīstībai un inovācijām, lai ES kļūtu pievilcīga vieta investīcijām rūpniecībā un darbavietu radīšanai, ievērojot faktu, ka lielākā daļa uzņēmumu ir mazi un vidēja lieluma (MVU).

Efektīva un funkcionāla ES rūpniecības politika jābalsta uz saskaņotiem un koordinētiem valsts un Eiropas līmeņa centieniem, kā atzīts EK līguma 157. pantā. Daudzi ļoti svarīgi Eiropas rūpniecības konkurētspējas elementi ir noteikti valsts līmenī. Tomēr nozīmīgas problēmas, piemēram, atvērta un konkurētspējīga vienotā tirgus izveide, kā arī rūpniecības politikas ieteiktie risinājumi enerģijas un klimata pārmaiņām valsts līmenī nav īstenojami vai tos nevar īstenot pietiekoši labi un tādēļ jārikojas arī Eiropas līmenī.

2. EKONOMISKĀ SITUĀCIJA UN PROBLĒMAS

Lai gan nozarēs situācija atšķiras⁵, kopumā rūpniecība attīstās labi un dinamiski, un dod ievērojamu ieguldījumu Kopienas izaugsmei un nodarbinātībā. Rūpniecība joprojām ir Eiropas ekonomikas nozīmīgākais virzītājspēks⁶. Tieši rūpniecība nodrošina apmēram vienu piektdaļu Kopienas produkcijas un pēdējo divu gadu laikā pieauga vidēji par 2,6 %. Rūpniecībai ir liela nozīme inovāciju veicināšanā, tā sedz 81 % privātā sektora izdevumu par pētniecību un attīstību (R&D) un nodrošina arvien vairāk augsti kvalificētu darba vietu, tā spēlējot centrālo lomu Eiropas pārveidošanā par ekonomiku, kuras pamatā ir zināšanas. Pēdējo trīs gadu laikā nodarbinātība rūpniecībā palikusi samērā nemainīga. Pēc krituma par gandrīz 5 % laika

¹ COM(2005) 474.

² Pašlaik tiek veikta vispatveroša iekšējā tirgus pārbaude.

³ Konkurētspējas padome 2006. gada 29.-30. maijā un Konkurētspējas padome 2007. gada 21.-22. maijā.

⁴ Rezolūcija par rūpniecības politiku 2006. gada 5. jūlijā.

⁵ ES Rūpniecības struktūra (Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāts, 2007).

⁶ Sīkāku informāciju skatīt dienestu darba dokumentā SEC(2007)917, kas pievienots šim paziņojumam.

posmā no 2000. līdz 2004. gadam⁷. Netieši rūpniecība ir veicinājusi dinamiskumu daudzās pakalpojumu nozarēs, un ievērojami palielinājusi nodarbinātības kāpumu. Daudzās rūpniecības nozarēs, piemēram, IKT, elektrotehnikā un mašīnbūvē pēdējos gados ir ilgi un stabili pieaugusi pievienotā vērtība⁸. Kopiena 2006. gadā spēja piesaistīt vairāk ārvalstu tiešo investīciju, kas palielinājās par 42 %, salīdzinot ar investīciju uz ārvalstīm pieaugumu par 35 %⁹.

Kaut gan rūpniecība darbojas labi un pilnīgi izmanto labvēlīgo ekonomikas attīstības ciklu, globalizācija, tehnoloģiju attīstība un vides problēmas turpmākajos gados visticamāk palielināsies.

ES labi veicies preču tirdzniecībā, tās eksporta īpatsvars pasaules tirdzniecībā stabilizējies apmēram 15 % līmenī. Bet **globalizācija** vairs nenozīmē tikai preču tirdzniecību. Nesen pieaugusi uzņēmumu dažu darbības jomu pārdošana un ārpakalpojumu izmantošana, jo IKT, organizatoriski jauninājumi un Indijas un Ķīnas augošās iemaņas ļauj uzņēmumiem sadalīt vērtību radīšanas ķēdes un dažus posmus un uzdevumus var uzticēt ārpakalpojumu sniedzējiem. Šādos mainīgos apstākļos konkurētspējas priekšrocības meklējamas globālās vērtību radīšanas ķēdes optimizācijā. To veicot, uzņēmumiem jākontrolē vērtību ķēdes svarīgākie posmi, piemēram, inovācijas un individuālie pakalpojumi, reizēm izmantojot kompleksus, kas piesaista inovāciju jaudas Eiropā. Arvien biežāk uzņēmumi piedāvā integrētus risinājumus, ko veido pakalpojumu un ražošanas darbu kopums.

Straujš **zinātnes un tehnikas progress** ražotājiem rada izdevību pielāgoties un izmantot jaunās tehniskās iespējas. Tomēr ES ražotāji joprojām specializējas vidēja līmeņa tehnoloģiju nozarēs un nav izmantojuši augsto tehnoloģiju nozaru straujo izaugsmi, un pilnībā neizmanto IKT attīstības potenciālu. Dažu tirgu stingrie noteikumi par izstrādājumiem kavē vajadzīgo rūpniecības atjaunināšanu. Standarti, intelektuālā īpašuma tiesības (*IIT*) un iepirkuma prakse arī varētu kļūt labvēlīgāki pret inovatīvajām nozarēm. Palielināts pieprasījums ir svarīgs rūpniecības inovatīvajām spējām, bet dažu nozaru attīstību kavē nelabvēlīgas tirgus struktūras. Liela, vienota aizsardzības tirgus trūkums kavē nozari pilnībā izmantot inovāciju un ekonomisko potenciālu. Zināmā mērā tas attiecas arī uz farmaceitisko rūpniecību.

ES ir izvirzījusi lielus mērķus vides jomā, kas **palielinās energoefektivitāti un** līdz 2020. gadam **samazinās siltumnīcefekta gāzu emisiju apjomu** vismaz par 20 % un veicinās neizsīkstošos enerģijas avotus¹⁰. Līdz šim Eiropas rūpniecība jau ir ievērojami uzlabojusi savu energoefektivitāti. Tās atrašanās vieta ļauj izmantot iespējas, ko dod ar vidi saistītu nozaru rašanās. Eiropas ar vidi saistītās nozares ir pasaules līderes tehnoloģiju ziņā, to apgrozījums ir apmēram 2,2 % no ES IKP, tās nodarbina 3,4 miljonus cilvēku. Lai pārvarētu tiesiskos un citus šķēršļus, kuri var traucēt pilnībā izmantot tirgus jaunās iespējas, vajadzēs daudzus politikas instrumentus, tostarp uz tirgu balstītus instrumentus un rūpīgi izstrādātus tiesību aktus. Īstenojot šos politikas instrumentus, attiecīgi jāievēro to energoietilpīgo nozaru konkurences stāvoklis, kuras saskaras ar starptautisku konkurenci.

⁷ Eurostat: Darbaspēka apsekojums

⁸ ES Rūpniecības struktūra (Uzņēmējdarbības un Rūpniecības ģenerāldirektorāts, 2007): IKT vidējais gada pieaugums no 1995.-2006. gadam bija 6 %, bet tā palielinājās līdz 10 % laikā no 2004.-2006. gadam. Elektrotehnikā un mašīnbūvē salīdzinošie rādītāji bija 2 % un 5 %.

⁹ Eiropas Kopiena Statistikas biroja ziņu izlaidums 70/2007 – 2007. gada 24. maijs.

¹⁰ Komisijas paziņojumā „Enerģētikas politika Eiropai” COM(2007) 1 tika noteikti kvantitatīvie uzdevumi un mērķi.

3. RŪPNIECĪBAS POLITIKAS DARBA PROGRAMMA

3.1. Progresā un esošā stāvokļa novērtējums

Komisijas 2005. gada paziņojumā izvirzīja vairākas horizontālās un nozaru politikas iniciatīvas, un lielākajā daļā gadījumu jau ir sasniegti labi rezultāti¹¹. Visos gadījumos svarīga loma bija konsultācijām.

Iniciatīvas, kuras jau devušas rezultātus, ievērojami ietekmējušas politikas attīstību. Tās palīdzēja apvienot, dažreiz izmantojot augsta līmeņa grupas, tādu ieinteresēto personu plašu spektru, kuras atbild par dažādām politikas jomām, kas veido rūpniecības darbības sistēmu un radīt vienotu izpratni par galvenajiem jautājumiem un turpmāko virzību.

- Tas īpaši attiecas uz augsta līmeņa konkurences, enerģijas un vides grupu, kura palīdzēja apvienot trīs dažādus politikas virzienus un deva ievērojamu ieguldījumu, piemēram, debatēs par Komisijas pasākumu kopumu saistībā ar enerģijas un klimata izmaiņu un ilgspejīgu rūpniecības politiku.
- Tas attiecas arī uz CARS21 iniciatīvu, kuras rekomendācijas bija pamatā Komisijas paziņojumam par reglamentējošiem konkurences noteikumiem automobiļu nozarē un veicināja svarīgu tiesību aktu izstrādi, piemēram, visu Eiropas transportlīdzekļu tipa apstāšanās sistēmas paplašināšanu un vienkāršošanu.
- Augsta līmeņa grupa tekstiliju jomā noderēja kā palīgs, nosakot politikas prioritātes, un praktiskā līmenī, veidojot nozares mēroga pētījumu un attīstības platformu.
- *EnginEurope* iniciatīva mašīnbūvē un IKT konkurētspējas darba grupa iesniedza ziņojumus, kas palīdzēja veidot mūsu rūpniecības politiku.
- Augstā līmeņa grupa *LeaderSHIP 2015* izstrādājusi plašu rekomendāciju kopumu, kas palīdzēja pārvērst Eiropas jūrniecības nozares, kuru darbs bija ļoti atkarīgs no valsts atbalsta, par dinamiskām un konkurētspējīgām nozarēm, kuru kuģu būvētavas tikai iegūst no inovāciju atbalsta, kura intensitāte piemērota, lai pieļautu saprātīgu risku un tas atmaksātos un veicinātu tehnoloģiju uzlabošanu.
- Citas grupas, piemēram, medikamentu forums un aizsardzības rūpniecības forums, kuru darbs vēl turpinās, ir iesniegušas daļējus rezultātus. Augsta līmeņa ķīmisko vielu jomas grupa drīz sāks darbu.
- Iniciatīva par IĪT un iemaņām¹² ir parādījusi, ka šī politika ir nozīmīga rūpniecības konkurētspējas stratēģijas sastāvdaļa. Pirmā ir novedusi pie dažādas rīcības, ieskaitot apvienoto ES/ASV rīcības stratēģiju IĪT un viltojumu jautājumos un IĪT dialoga ar valstīm, kurās IĪT nodrošināšana ir prioritāte. Otrā iniciatīva risina problēmas saistībā ar dažāda veida iemaņu trūkumu un neatbilstībām rūpniecībā.

¹¹ Sīkāka informācija par progresu atrodama dokumentā SEC(2007)917.

¹² Komisija 2007. gadā gatavojas izteikt savus uzskatus par e-prasmēm.

Kohēzijas politika arī devusi svarīgu ieguldījumu rūpniecības konkurētspējas uzlabošanā. Līdz ar Kopienas Stratēģiskajām pamatnostādņēm kohēzijai 2007.-2013. gadam dalībvalstis Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un Eiropas Sociālā fonda (ESF) investīcijas iegulda nozarēs, kuras cieši saistītas ar izaugsmes un nodarbinātības plāniem, īpaši cilvēkkapitāla uzlabošanā, pētniecībā, inovācijā, uzņēmējdarbībā un MVU atbalstā.

Turklāt Komisija ir izstrādājusi visaptverošu stratēģiju¹³ attiecībā uz ES rūpniecības ārējo konkurētspēju, lai iegūtu globalizācijas priekšrocības un ES uzņēmumiem nodrošinātu labvēlīgāku starptautisko vidi.

Lielākā daļa horizontālo un nozaru iniciatīvu, kas aprakstītas 2005. gada paziņojumā ir ilgtermiņa projekti, kuri turpināsies 2007.-2009. gada laikā.

Kopumā, nesēnā ekonomikas attīstība, kā arī pieredze un atgriezeniskā saite par 2005. gada rūpniecības politikas galvenajiem jautājumiem liecina, ka šī politika pamatos nav jāmaina.

3.2. Perspektīvā plānošana

Pamatojoties uz pašreizējā stāvokļa novērtējumu un pamatojoties uz sasniegumiem pēc 2005. gada, Komisija, paredz stiprināt dažas jau darbojošās iniciatīvas un uzsākt dažas jaunas iniciatīvas, lai risinātu pēdējā laika problēmas.

1. pielikumā dots detalizēts horizontālo un nozaru iniciatīvu pārskats un norādīts, kurā nozarē kādas problēmas uzskatāmas par augstāku prioritāti. Ja vajag, pirms īstenošanas veiks ietekmes novērtējumu. Atbilstoši jaunai informācijai pārskatā 2005. gada paziņojums tika atjaunināts, pamatojoties uz plašu apspriešanu ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām.

Politikas pasākumus, kas veicina rūpniecības konkurētspēju, daļēji veic Kopienas un daļēji dalībvalstu līmenī, bet saikne starp ES rūpniecības politikas un valstu politikas akcijām palikusi vāja. Atjaunotā Lisabonas stratēģija sniedz labu iespēju stiprināt šo sadarbību, īpaši tādēļ, ka Padomes pieņemtās integrētās pamatnostādnes ietver pamatnostādni par rūpniecības politiku. Dalībvalstīm gada progresa ziņojumos jāziņo par rūpniecības konkurētspējas politikas pasākumiem, kas saistās ar dalībvalsts galvenajiem uzdevumiem. Atsevišķus jautājumus Komisija izstrādās kopā ar dalībvalstīm ar mērķi noteikt un izplatīt labu praksi. Tas Komisijai ļaus labāk integrēt politikas veidošanas valsts dimensijas horizontālajās un nozaru iniciatīvās, par kurām informē šajā paziņojumā.

3.3. Darba gaita un jaunu problēmu risinājumi

Kaut gan 2005. gada rūpniecības politikas vispārējās nostādnes vēl ir atbilstošas, dažas problēmas saglabājas un dažu nozīmīgums ir palielinājies. Globalizācija, tehnoloģiju un klimata pārmaiņas - visi ar konkurences spiedienu liek mūsu ekonomikai pielāgoties. Šis process rada situācij, ka resursus izmanto tur, kur tie pievieno lielāko vērtību.

3.3.1. Horizontālās iniciatīvas

1. Komisijas galvenā prioritāte joprojām būs **tiesiskās vides vienkāršošana un uzlabošana un administratīvās nastas samazināšana** uzņēmumiem, kā arī vajadzība nodrošināt, lai tiesiskais regulējums ir tāds, ka tas veicina „ekoloģiskās inovācijas” un noturīgākus patēriņa

¹³ COM(2006)567 “Globālā Eiropa: konkurējot pasaulē”.

un ražošanas modeļus. Komisijas centieni nākotnē būs intensīvāki un īpašu uzmanību pievērsīs tādām jomām kā celtniecība, uzņēmējdarbības statistika, veselība un drošība, darba attiecības, transports un fiskālie jautājumi/PVN. Komisija arī apņēmusies turpināt mērīt administratīvos izdevumus un samazināt administratīvo nastu.

*Konkrēts piemērs tam, kā to var izmantot kādā nozarē ir CARS21 iniciatīvas turpmākie pasākumi, Komisija meklējs iespējas **vienkāršot tiesisko vidi autobūves rūpniecībā**, regulāri izmantojot labākus tiesiskā regulējuma principus. Komisijas galvenās prioritātes ir: vairāku EK direktīvu nomaiņa ar starptautiskiem tiesību aktiem, ko sāks 2007. gadā, vairākās jomās ieviest pašpārbaudes un virtuālas pārbaudes, tiesību aktu izstrāde par emisiju kontroles augstu standartu ieviešanu, ieskaitot integrētas pieejas rezultātā līdz 2012. gadam sasniegt CO₂ emisiju 120 g/km¹⁴, ar drošību saistītu uzlabojumu īstenošana autobūvē, piemēram, elektroniskā stabilitātes kontrole (2008).*

Šī pieeja var būt piemērs citām nozarēm un ir īpaši nozīmīga MVU. MVU ar savu vienkāršo struktūru un dabīgo spēju iekļauties savā vidē ir labi sagatavoti piedāvāt inovatīvus risinājumus un pārvērst problēmas par uzņēmuma iespējām. Tie ir arī nozīmīga daļa no tālāk minētajiem uzņēmumu puduriem. Vienlaikus tiem ir mazāk iespēju tikt galā ar tiesiskajām un administratīvajām nastām, kuras bieži ietver izmaksas, kas nav tieši saistītas ar uzņēmuma lielumu. Un tos proporcionāli vairāk ietkmē visi pasākumi, kas prasa ieguldījumus pamatlīdzekļos, ko var saistīt ar stingrāku vides standartu ieviešanu procesiem vai galīgajam izstrādājumam.

2. Vēl viens horizontālo iniciatīvu kopums rodas no tā, ka inovācijas un atbildes uz tehnoloģiju straujo attīstību nevar stimulēt tikai ar tiesisko regulējumu. Kopienas finansēšanas programmas¹⁵, kā arī esošā un plānotā Eiropas Tehnoloģijas platforma vai Kopīgās tehnoloģijas iniciatīva veido atvērtas partnerības un veicina inovāciju, bet vajag arī citus proaktīvas atbildes veidus.

Veiksmīga globāla mēroga inovācija rada daudz konkurences priekšrocību „vadošā tirgū”, piemēram, ātrāku investīciju atmaksāšanos un no tās lielāku stimulu privātām investīcijām turpmākos pētījumos un attīstībā, pētījumu un attīstības atrašanās vietas priekšrocības un ražošanas iespējas, augstāku ražīgumu un lielāku eksportu vai straujāku izaugsmi un nodarbinātību.

***Vadošā tirgus iniciatīvas** mērķis ir ieguldījums tirgus potenciāla atvēršanā inovatīviem izstrādājumiem un pakalpojumiem, likvidējot šķēršļus, kas kavē jaunu tirgu attīstību, un izmantojot perspektīvu, koncentrētu un mērķtiecīgu pieeju tiesiskajiem un citiem politikas instrumentiem, lai ar globālu perspektīvu ļautu dažādām tehnoloģijām un inovatīviem uzņēmējdarbības modeļiem strauji reaģēt uz pieprasījumu. Pie instrumentiem pieskaitāmi juridiskās un tiesiskās sistēmas, atvērtu inovāciju mehānismu veicināšana, standarti, valsts iepirkuma prakse, intelektuālā īpašuma aizsardzība vai riska kapitāla pieejamība. Komisija šogad vēlāk sagatavos politikas dokumentu ar priekšlikumiem vadošā tirgus pieejas īstenošanai.*

¹⁴ COM(2007) 22.

¹⁵ Pētniecības pamatprogramma (FP7) un Konkurētspējas un jauninājumu programma (CIP).

3. Vēl iespēja kā paātrināt inovāciju procesu, kā ieteikts *Lahti* dokumentā¹⁶, ir tādu **standartu** izmantošana, kuri ne tikai atvieglo inovāciju izstrādājumu, pakalpojumu un procesu iekļaušanu tirgos, bet arī darbojas kā pētījumu un attīstībā radīto daudzo zināšanu sadales mehānisms. Bez tam nodrošinot jauno izstrādājumu nemainīgu kvalitāti un drošību un pakalpojumu sniegšanu, standarti veicina lielāku uzticību un noturīgus patēriņa modeļus ar lielāku atdevi, pateicoties izaugsmei.

Standartu iniciatīvas mērķis būs atvieglot pētniecības un attīstības darba rezultātu nonākšanu tirgū, piemēram, jaunu zemas oglekļa koncentrācijas un energoefektīvu tehnoloģiju izstrādi. Tomēr tehnoloģiju maiņas un tehnoloģiju konverģences temps prasa, lai Eiropas standartu organizācijas pielāgotu savus procesus tā, ka tās var laikus piegādāt atbilstošo risinājumu. Tām jāturpina attīstīt arī globālos standartus. Bet priekšrocības pilnā apjomā var izmantot, ja visas ieinteresētās personas iesaistās standartu veidošanas procesā un standartus plaši izmanto. Jāpieliek lielākas pūles, lai iesaistītu MVU un pētnieku kopienu. Ar šādu mērķi Komisija 2007. gada beigās sniegs paziņojumu par standartizācijas ieguldījuma inovācijā palielināšanu un piedāvās pasākumus iepriekš minēto jautājumu risināšanai.

4. Globalizācija rada vajadzību pēc pārstrukturēšanās. Tas liek veidot jaunas un stipras pārrobežu attiecības un savienības. Sadarbības tīkli, piemēram, inovāciju centri un pētniecības puduri, var būt spēcīgi reģionu ekonomikas attīstības un inovāciju virzītājspēki. Tas iet roku rokā ar vajadzību pētījumus un tehnoloģiju attīstību specializēt pa reģioniem globāli konkurētspējīgā Eiropas pētniecības telpā. Ar Eiropas Tehnoloģiju institūta iniciatīvu tiek virzīti starpvalstu inovācijas centri un puduri. To uzdevums ir apvienot Eiropas labākos spēkus izglītībā, pētniecībā un inovācijā, lai rastu konkrētus risinājumus lielākajām sociālajām, ekonomiskajām un vides problēmām.

***Puduru iniciatīva** novērtēs kā dalībvalstu un Komisijas apvienotā rīcība, atbalsta puduri un to sadarbība var palīdzēt Eiropas zināšanu jomai sevi progresīvi strukturizēt par spēcīgu pasaules līmeņa puduru tīklu, kas veicina rūpniecības un pakalpojumu konkurētspēju.*

5. Eiropas rūpniecība jau ir izdevīgā pozīcijā, lai izmantotu sava stingrā stāvokļa jauno izstrādājumu, pakalpojumu un uz vides tehnoloģijām balstītu procesu tirgū. Bez tam Eiropas uzņēmumi kļūst arvien jutīgāki pret vides rādītājiem kā daļu no to korporatīvās sociālās atbildības pieejas.

Lai pamatotos uz šīm priekšrocībām un palīdzētu rūpniecībai gūt labumu no jaunu vides tehnoloģiju tirgu rašanās, paredzēta jauna **ilgspējīgas rūpniecības politikas** iniciatīva. Galvenais nosacījums ir pārvērst potenciālās problēmas par Eiropas rūpniecības iespējām, lai sagatavotu pāreju uz zemas oglekļa koncentrācijas un energoefektīvu ekonomiku. Tā dos ieguldījumu Eiropadomes 2007. gada martā pieņemtā integrētā pasākumu kopuma enerģētikas un klimata pārmaiņu jomā mērķu sasniegšanā.

Komisija izveidos papildu darba plānu, lai ES veicinātu noturīgu ražošanu un patēriņu. Šis darba plāns būs atbilde uz aicinājumu, kas Komisijai tika izteikts atjaunotās ES noturīgas attīstības stratēģijā.

Šie ir trīs ilgspējīgās rūpniecības politikas principi, ko ievēros 2008. gada sākumā izstrādājamā darba plānā:

¹⁶ COM(2006) 589.

Stimulēt zemas oglekļa koncentrācijas un energoefektīvu tehnoloģiju, izstrādājumu un pakalpojumu attīstību un komercializāciju, piemēram, atbalstot vadošos tirgus un radot stimulus labākajiem. Tam vajadzēs attiecīgus finanšu instrumentus un uz tirgu balstītus instrumentus, kuri iedrošina videi labvēlīgāku izstrādājumu un pakalpojumu radīšanu, ieskaitot labāku vides izmaksu internalizāciju, kas neskar likumus par valsts atbalstu.

Dinamiska iekšējā tirgus izveide: Izmantojot tiesību aktu par iekšējo tirgu pārskatīšanu, Komisija izveidos stingru izstrādājumu politiku un atcels šķēršļus iekšējā tirgū. Te ietverti reālistiskas un pakāpeniski tālāk mērķejošas minimālās prasības, ko attiecīgi papildina brīvprātīgi „vadības” standarti un stimuli, piemēram, marķēšana, kas paaugstina ražošanas līmeni. Paplašināta direktīva par enerģiju patērējošiem ražojumiem, kura veicina svarīgāko ražojumu "ekodizainu", būs šīs pieejas stūrakmens. Veicinās arī vides vadības shēmas un enerģijas pakalpojumus uzņēmumiem un mājsaimniecībām, tos iekļaus vienkāršā, lietotājam saprotamā sistēmā.

Zemas oglekļa koncentrācijas un energoefektīvu tehnoloģiju, izstrādājumu un pakalpojumu globālo tirgu radīšana: Straujāka vides tehnoloģiju un noturīgāku tehnoloģiju, izstrādājumu un pakalpojumu standartu ieviešana ES var nogludināt ceļu starptautisko standartu attīstībai, kuros labāk integrēti vides jautājumi, izmantojot dzīves cikla pieeju. Tā Eiropas uzņēmumiem globālajā konkurencē var dot „iniciatora” priekšrocības. Starptautiskiem nozaru nolīgumiem par energoietilpīgām jomām ir ievērojams potenciāls globālu enerģijas un resursu efektīvas izmantošanas kritēriju ieviešanai un veicināt šiem kritērijiem atbilstošās tehnoloģijas. Šādi nozaru nolīgumi, kam jāatbilst likumiem par konkurenci un vides mērķiem, var palīdzēt radīt vadošo Eiropas tehnoloģiju, pakalpojumu un izstrādājumu eksporta tirgus. Tos var papildināt ar starptautiskiem vai divpusējiem nolīgumiem par vides tehnoloģiju izplatīšanu un izmantošanu, atvieglojot Kioto elastīgo instrumentu pielietošanu un izmantojot tirdzniecības un attīstības politiku.

6. Eiropadome¹⁷ atzina, ka **energoietilpīgām nozarēm** jāpievērš īpaša uzmanība. Šīm Eiropas rūpniecības nozarēm vajag rentablus pasākumus konkurētspējas un ietekmes uz vidi uzlabošanai. Komisija rudenī publicēs politikas dokumentu, kurā norādīs iespējamus ceļus, kā sasniegt šo globālo mērķi.

7. Turklāt Eiropas rūpniecībai būtiska ir **piekļuve dabas resursiem un izejvielām**. Jāizstrādā pasākumi, kas palīdz nodrošināt noturīgu un drošu piekļuvi, ieskaitot resursu izmantošanas efektivitātes uzlabošanu un piekļuvi vietējām izejvielām, atjaunojamo izejvielu ES tirgus atvēršanu, atbalstu izpētes tehnoloģiju uzlabošanai un prasmīga personāla pieejamību. Turklāt daudzpusējiem un divpusējiem tirdzniecības nolīgumiem jānodrošina, lai trešās valstis atbalstītu atvērtus un neizkropļotus tirgus, un nodrošinātu izejvielu krājumu drošību un dažādību, ievērojot Komisijas Dabas resursu ilgstošas izmantošanas tematisko stratēģiju. Aktīvi tiks strādāts pie Konkurences padomes 2007.gada 21. maija pieprasījuma Komisijai izstrādāt saskaņotu politisku pieeju rūpniecības izejvielu piegādei, ietverot visu Kopienas attiecīgo iekšējo un ārējo politiku.

Komisija vēlas izmantot savu ārējo enerģijas politiku starptautiskās attiecībās, tirdzniecības politikā un dialogos par rūpniecību un vides politiku, un ja vajag, palīdzēt īstenot to, sniedzot tehnisku atbalstu, lai rosinātu partnervalstis veidot noturīgu enerģijas un klimata izmaiņu politiku.

¹⁷ 2007. gada 8.-9. marta secinājumi.

8. Vispārīgāk runājot, konkurences ārējie jautājumi un pieeja tirgum joprojām ir būtiski ES rūpniecības veikumam.

Iniciatīva par konkurētspēju un pieeju tirgum savus centienus un resursus fokusēs uz tām nozarēm un tirgiem, kam ir vislielākais potenciālais ieguvums konkurences ziņā. Komisija daudzpusējas tirdzniecības sarunas uzskata par prioritāti, īpaši Dohas attīstības programmas jautājumos, bet tā cenšas noslēgt jaunus divpusējus brīvās tirdzniecības nolīgumus, turpināt transatlantisko programmu ar ASV un paplašināt partnerattiecības ar Ķīnu, risināt ar tarifiem nesaistīto šķēršļu jautājumus, kas pēdējos gados tarifu progresīvās atcelšanas rezultātā kļuvuši nozīmīgi. Tas ietver sevī tiesiskus jautājumus, ārvalstu tiešās investīcijas, konkurenci, valsts iepirkumu, drošību un aizsardzību un intelektuālā īpašuma tiesību un citu nemateriālo aktīvu aizsardzību un cīņu pret viltojumiem. Tas nozīmē arī to, ka iekšēju protekcionalisma atcelšanu jāapvieno ar visu pieejamo instrumentu aktīvu izmantošanu, lai radītu atvērtus tirgus un godīgus noteikumus tirdzniecībai ārzemēs.

9. Rūpniecības konkurētspēja ir arī atkarīga no tās spējas veikt **strukturālas pārmaiņas**, risinot globalizācijas un tehnoloģiju attīstības problēmas. Lai risinātu radušās problēmas, ES izstrādājusi tiesību aktus, kas attiecas uz pārstrukturēšanu¹⁸ un nodrošina finansiālu atbalstu no struktūrfondiem un Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonda. Komisija pozitīvi novērtējusi pirmos divus pieteikumus fondam un pieprasījusi budžeta iestādei darīt pieejamas vajadzīgās apropriācijas. Bet jāpaveic vēl vairāk, lai paredzētu strukturālo pārmaiņu tendences, labāk sagatavotos pārstrukturēšanai un uzlabotu sinerģiju starp dažādiem politikas virzieniem, iesaitot visas ieinteresētās personas.

Ar strukturālo pārmaiņu iniciatīvu Komisija paplašina savu analītisko darbību un veicina darbojas labākās pieredzes apmaiņu. Pirmo ikgadējo ziņojumu par pārstrukturēšanu publicēs 2008. gada vidū. 2005. gada paziņojumu par pārstrukturēšanu un nodarbinātību¹⁹ pārskatīs ar mērķi veicināt plašas partnerattiecības Eiropas līmenī. Vidējā posmā iniciatīvas mērķis ir apgādāt visus dalībniekus ar labāku informāciju par pārstrukturēšanu un kā kontrolēt tās sekas. Jāapsver arī tas, kā šajā sakarībā labāk izmantot ES fondus. Komisija novērtēs, vai līdz 2009. gadam pārskatīt valsts atbalsta pamatnostādnes par glābšanu un pārstrukturēšanu.

10. Viena no galvenajām strukturālajām pārmaiņām augsti attīstītajās ekonomikās bija nodarbinātības kāpums pakalpojumu nozarē. To nevar pielīdzināt deindustrializācijai. Tas atspoguļo starptautiskās darba dalīšanas padziļināšanos un iepriekš integrēto vertikālo vērtību vērtību ķēžu sadalīšanos. Rezultātā **rūpniecība un pakalpojumi ir nesaraucjami saistīti**. Izmaksas, kvalitāte un dažu pakalpojumu nozaru ražīgums, īpaši zināšanu ietilpīgie pakalpojumi uzņēmumiem, ietekmē rūpniecības konkurētspēju. Piemēram, noteikumi, kas ietekmē profesionālos un citus pakalpojumus uzņēmumiem, finanšu pakalpojumus un mazumtirdzniecības un izplatīšanas nozares, ietekmē arī rūpniecību. Bez tam konkurējošas tīkla nozares pastiprina konkurenci rūpniecībā kopumā. Un vēl rūpniecība arvien vairāk ir ar inovatīvām tehnoloģijām un izstrādājumiem saistītu pakalpojumu izmantotājs un sniedzējs.

¹⁸ Padomes 1994. gada 22. septembra Direktīva 94/45/EK par to, kā izveidot Eiropas Uzņēmumu padomi vai procedūru darbinieku informēšanai un uzklaušīšanai Kopienas mēroga uzņēmumos un Kopienas mēroga uzņēmumu grupās, Padomes 1998. gada 20. jūlija Direktīva 98/59/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz kolektīvo atlaišanu un Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 11. marta Direktīva 2002/14/EK ar ko izveido vispārēju sistēmu darbinieku informēšanai un uzklaušīšanai Eiropas Kopienā.

¹⁹ COM(2005) 120.

Rūpniecības/pakalpojumu iniciatīvas ietvaros veiks detalizētu pētījumu un konkurences analīzi pakalpojumu nozarē un tās ietekmi uz konkurenci rūpniecībā un, vajadzības gadījumā, tālāku nozares uzraudzību. Rezultātā identificēs visus konkurences uzlabošanas šķēršļus un iespējamās tirgus neveiksmes, kuras attaisno pasākumus īpašu problēmu risināšanai atsevišķās rūpniecības un/vai pakalpojumu nozarēs.

Saskaņā ar Komisijas mūsdienīgo MVU politiku izaugsmes un nodarbinātības veicināšanai²⁰ Komisija turpinās nodrošināt, lai tās rūpniecības politikas iniciatīvās ievērotu MVU intereses, kurām ir vitāla loma noturīgas izaugsmes un vairāk un labāku darba vietu radīšanā.

3.3.2. Nozaru iniciatīvas

Papildus horizontālajām iniciatīvām nozares īpašo jautājumu dziļākas izpētes stratēģija ir pierādījusi savu vērtību. Divas jaunās iniciatīvas tiks uzsāktas pārtikas apstrādes un elektrotehnikas jomās, kuras abas ir lielas nozares ar lielu izaugsmes un darba vietu radīšanas potenciālu.

Visās nozares iniciatīvās jāizmanto atbilstošos modernos pētniecības pamatprogrammas instrumentus, konkrēti - Tehnoloģijas platformas un Kopīgās tehnoloģijas iniciatīvas un to ieteikumus.

11. Pēc veiksmīgajām CAP reformām, kuras atbalstu izstrādājumam nomainīja ar tiešiem maksājumiem zemniekiem un galveno uzsvaru lika uz orientēšanos uz tirgu un konkurētspēju, Eiropas **pārtikas rūpniecība** ir iegājusi pielāgošanās periodā. Globālā skatījumā šī pielāgošanās notiek augstu izejvielu cenu, ierobežotas pieejas galvenajiem izejvielu avotiem un ārējās tirdzniecības politikas par pieeju tirgiem attīstības apstākļos. Zems darbs ražīgums, pastāvīgi vājas inovācijas, mainīga patērētāju gaume un noteikumi, kas izstrādāti pēdējos gados, ar mērķi kļūst patērētāju bažas par veselību un vidi, tie visi palielina nozares problēmas. Bet tuvinātie ES tiesību akti par pārtiku arvien palielina pārtikas drošību un patērētāju uzticību visā Eiropas Savienībā un veicina lauksaimniecības un pārtikas nozares attīstību.

*Komisija paredz minētās problēmas un pastāvīgo inovāciju trūkumu, īpaši ņemot vērā MVU lielo īpatsvaru nozarē, risināt ar mērķtiecīgu **iniciatīvu**. Pamatojoties uz konkurences analīzi un pašām apspriedēm ar ieinteresētajām personām 2007. gadā un balstoties uz tehnoloģiskās platformas „Pārtika dzīvībai” darbu, Komisija izstrādās pasākumu kompleksu, kas būs jāveic 2008. gada paziņojumā. Te būs ietverta stratēģija izstrādājumiem ar lielāku pievienoto vērtību, Pētniecības un attīstības rezultātu mērķtiecīga izmantošana, noturīgi MVU inovācijas centieni (ietverot vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības jautājumus) un starptautiskas dimensijas stiprināšana, labāka pieeja trešo valstu tirgiem, un, kur tas atbilst, administratīvās nastas samazināšana. Pasākumi papildinās pašlaik notiekošo pārtikas tiesību aktu pārskatīšanu un iniciatīvas jaunu produktu un pārtikas marķēšanas jomā, kas ievērojami vienkāršos tiesisko sistēmu un samazinās nastu, kas ES līmenī uzlikta uzņēmumiem.*

12. **Elektrotehnikas** nozarei ir svarīga loma ES ekonomikā kā starpproduktu, pabeigtu ražošanas līdzekļus un patēriņa preču piedādātājam. Tā saskaras ar pieaugošu konkurences spiedienu no nostāvējošiem ināžušos un jaunattīstības ekonomiku puses. Viltojumi un intelektuālā īpašuma aizsardzība ir vissvarīgākie jautājumi šai nozarei.

²⁰ COM(2005) 551.

***ELECTRA** ir nozares/Komisijas apvienota iniciatīva, kuras mērķis ir identificēt galvenās konkurences problēmas, ar kurām ilgtermiņā saskaras Eiropas elektrotehnikas nozare un nākotnē izstrādāt rekomendācijas šīs nozares globālās konkurētspējas stiprināšanai. Šī iniciatīva izskatīs iespējas piemērot labākas tiesiskās regulācijas principus un ieguldījumu sarunās par energoefektivitāti un vadošiem tirgiem. Pamatojoties uz to rezultātiem, Komisija 2008. gadā ieteiks jaunus pasākumus.*

Bez tam, turpināsies iesāktais darbs daudzās nozarēs, kurām jāreaģē uz straujo tehnoloģiju un zinātnes attīstību, bet kuras arī kavē šķēršļi iekšējā tirgus iespēju izmantošanā.

13. Attiecībā uz **kosmosa rūpniecību**, Eiropas kosmosa politiku²¹ kopīgi izstrādāja Komisija un EKA. Līdz ar to arī Eiropas Kosmosa programmas pamatelementus, ko jāizstrādā lai sasniegtu maksimālu visu kosmosa programmu savstarpēja papildināmība un pārredzamība, nodrošinot Eiropā visefektīvāko kosmosa investīciju izlietojumu.

Komisija novērtēs nepieciešamību pieņemt tiesību aktus, lai kontrolētu pār no satelītiem iegūtu datu izplatīšanu un novērtēs vajadzību pēc atbilstošiem standartiem. Pēc apspriešanās tā novērtēs arī Zaļo grāmatu par GALILEO²² izmantošanu – kādā apjomā Eiropas vai valstu tiesību aktiem jāatbalsta šādas programmas attīstība. Tā rosinās izmantot uz tirgu balstītu pieeju radiofrekvenču spektra piešķiršanā, veicinās viseiropas pieeju frekvenču izmantošanā un apspriedīs ar dalībvalstīm un starptautiskajiem partneriem kā labāk vienkāršot eksporta kontroles noteikumus. Attiecībā uz integrēto kosmosa lietojumu EKA un Komisija līdz 2008. gada beigām ierosinās jaunus pētniecības un attīstības projektus, ietverot integrāciju ar uz zemes esošajām sistēmām EKA līdz 2008. gadam sagatavos finansēšanas priekšlikumus ilgtermiņa kosmosa zinātnes plānam un ieteiks jaunu tehnoloģiju pētniecības un attīstības pasākumus Vides un drošības globālā monitoringa (GMES) platformas iniciatīva, izmantojot uzraudzību no kosmosa sniegs vides pakalpojumu un kontrolēs klimata pārmaiņu ietekmi.

14. Aizsardzības rūpniecība Eiropā ir pakļauta ļoti atšķirīgiem valstu noteikumiem, šāda situācija kavē tās attīstību Eiropas mērogā, ļaujot starptautiskajiem konkurentiem aizsteigties priekšā un **drošībā un aizsardzībā** ieguldītajai naudai ir maza atdeve. Komisija kopā ar Eiropas Aizsardzības aģentūru paredz stĪT ināt Eiropas aizsardzības tehnoloģisko un rūpniecisko bāzi.

*Ar šādu mērķi iniciatīva pievērš uzmanību Eiropas **aizsardzības** iekārtu tirgum, tehnoloģiskajai attīstībai, kā arī ES aizsardzības uzņēmumu globālās konkurētspējas uzlabošanai. Komisija gatavo „pamatpaziņojumu” par rūpniecības un tirdzniecības jautājumiem, direktīvu par aizsardzības un drošības jomas iepirkumiem un regulu par aizsardzības izstrādājumu pārvadāšanu ES robežās. Līdz 2009. gadam paredzami rezultāti ir ES mēroga Eiropas aizsardzības tehnoloģiskās un rūpnieciskās bāzes vienlaidus kartēšanai, Eiropas Aizsardzības standartizācijas instrukcija.*

15. Bez tam Komisija turpina iniciatīvu par īpašām drošības pētījumu problēmām, kur ievēro ciešo saistību starp aizsardzības problēmām, kas atspoguļotas, piemēram, minētajā direktīvā par aizsardzības un drošības iepirkumiem

²¹ COM(2007) 212 galīgā redakcija

²² Galileo navigācijas sistēma sniegs pozicionēšanas pakalpojumus pēc tam, kad tuvākajos gados būs izveidots 30 satelītu zvaigznājs.

Tā paredz izveidot Eiropas Drošības izpētes un jauninājumu forumu, kas līdz 2009. gadam izstrādās vienotu drošības izpētes darba plānu. Vienlaikus tā uzlabos dialogu starp valsti un sabiedrību Eiropas drošības pētījumu jomā un palielinās pārredzamību un koordināciju starp dažādām strādājošām programmām un iniciatīvām.

16. Eiropas **farmācijas nozare** ir apdraudēta, jo investīcijas farmācijas pētniecībā un attīstībā tiek novirzītas uz ASV un arvien vairāk uz Tālajiem Austrumiem. Eiropas spēja efektīvi reaģēt lielā mērā traucē efektīva vienota farmācijas tirgus trūkums.

Lai to risinātu, Komisija ir izstrādājusi divējādu pieeju Eiropas tiesiskās sistēmas modernizēšanai, izmantojot Farmācijas pārskatu un pašlaik notiekošo Farmācijas forumu, kur dalībvalstis un ieinteresētās personas tieši runā par konkurenci ietekmējošiem svarīgiem jautājumiem, piemēram, cenām un atalgojumu. Lai apvienotu šīs tendences, Komisija līdz 2007. gada beigām publicēs paziņojumu, kurā izklāstīs stratēģiju un šīs svarīgās nozares konkurētspējas nākotnes skatījumu. Tas pamatosies uz sabiedrisko apspriešanu, kas tiks veikta 2007. gada vasarā.

17. Komisija, izpildot uz 2005. gada paziņojuma par rūpniecības politiku saistības, gatavo divus paziņojumus par nozarēm, kas attiecas uz konkurētspēju **metāl rūpniecībā** un **mežrūpniecībā**.

4. SECINĀJUMI

Tagad rūpniecība darbojas samērā labvēlīgā makroekonomiskā vidē, bet tas nav iemesls pašamierinātībai.

Pasākumi, kas minēti 2005. gada paziņojumā, palīdzēja veidot mūsu politiku, pateicoties tai iegūst Eiropas rūpniecība, gan lielle uzņēmumi, gan MVU. Pierādījies, ka integrētā pieeja ir sekmīga un tai ir Parlamenta un dalībvalstu atbalsts. Tādēļ tiek aicināts turpināt tagadējās politikas stratēģijas darbību un saistības un tai vajag līdzsvarota ieinteresēto personu kopuma atbalstu. Šajā situācijā politikas sistēmas izstrādāšana būs prioritāte, kas ļaus rūpniecībai labāk reaģēt uz globalizāciju un klimata pārmaiņām.

1. pielikums. Esošās un plānotās iniciatīvas

Rūpniecība	Zināšanas				LABĀKA TIESĪBU AKTU IZSTRĀDE				Vide un enerģija ²⁾				TIRDZniecība				Strukturālas pārmaiņas		Nozaru īpatnības	Pasākumi pa nozarēm 2005.-2009.						
	P un A inovācijas	I	Iemapas	MVU iekļaušana finansējumam	Administratīvā pasta – nozaru tiesiskā regulējuma sarežģītība	Iekšējais tirgus	Veselība un drošība	Teh. standarti	Klimata izmaiņas	Aktivitātes	Ūdens	Gaisa	Intensīvs enerģijas patēriņš	Beidzotie tirgumi	Beidzotie tirgumi	Tirgus izpildījumi, subsīdijas, dempingis	Tiesiskais regulējums	Sagatavošanās	Tercējizvērtējums		2005	2006	2007	2008	2009	
Pārtikas un dabas zinātnes nozares	Pārtika, dzērieni, tabaka	x				x				x	x			x	x		x	x		Pārtikas iniciatīva						
	Kosmētika	x					x	x						x					x							
	Farmācija	x	x	x	x		x	x						x			x				Farmācijas forums		Farmācijas paziņojums			
	Biotehnoloģijas	x	x		x	x		x											x	x ³⁾	MTR Stratēģija "Dabas zinātnes un biotehnoloģija"					
	Medicīnas iekārtas	x			x		x	x									x		x							
Masīnbūve un sistēmiskās nozares	IKT ⁴⁾	x	x	x	x	x			x					x				x		IKT darba grupa						
	Mašīnbūve	x	x		x									x					x		Dialogs par mašīnbūvi					
	Elektrotehnika	x	x	x	x									x					x	x ⁶⁾	Electra					
	Transporta līdzekļi	x	x	x		x	x		x	x		x		x		x	x				CARS 21 HLG pārskatīšana		Tiesību aktu par transporta līdzekļiem			
	Kosmos	x														x			x		Eiropas kosmosa programma/GMES					
	Aizsardzības nozares	x						x											x		Augstā līmeņa grupa Aizsardzība		Aizsardzības komplekss			
	Kuģu būve	x	x	x												x				x ⁷⁾	Augstā līmeņa grupa LeaderSHIP 2015					
Modes un dizaina nozares	Tekstils	x	x	x														x								
	Ada un ādas izstrādājumi	x	x	x																						
	Āpavi	x	x	x																						
	Mēbeles	x	x	x																						
	Enerģiju neiegūstosās nozares	x			x			x													x ⁸⁾					
	Krāsainie metāli				x					x	x				x											
	Cements un kaļķi									x	x		x													
	Keramika				x					x	x		x	x		x										
	Stikls				x					x	x		x	x												
	Koks un koka izstrādājumi	x			x					x	x		x	x		x										
	Celuloze, papīrs un papīra izstrādājumi	x								x	x	x			x	x										
	Izdevējdarbība un poligrāfija	x			x					x	x	x							x	x						
	Tērauds	x			x					x	x	x	x		x	x										
Ķīmiskās vielas, gumija, plastmasa	x								x	x	x	x			x					x ⁹⁾	Augstā līmeņa ķīmisko vielu grupa					
Celtniecība	x			x																						
Horizontālie pasākumi 2005.-2009.	2005	R&I Uzraudzība	ITT	Iemapas		- Jauni tiesību akti Vienkāršošanas Programma																				
	2006					- Labāka tiesiskās regulēšanas stratēģija																				
	2007					-Administratīvā sloga samazināšana																				
	2008																									
	2009																									

Lisabonas ES un valstu reformu programmas

Tabulā ar krustiņiem norādīti gadījumi, kad politikas problēmas uzskata par augstāko prioritāti nozarē salīdzinot ar daudzām attiecīgām politikas problēmām. Tādēļ krustiņa trūkums nenozīmē, ka nozarei problēma ir nenozīmīga bet to, ka to neuzskata par galveno prioritāti.